

Kralj Matjaž
Erazem Predjamski

Priredile in naloge pripravile:

Tanja Jerman, Meta Klinar, Mateja Lutar, Mojca Nidorfer

Ilustrirala: Marta Bartolj

Kralj Matjaž

Turki pridejo na Koroško

Na Koroškem je živel kralj Matjaž. Bil je dober in **pravičen** kralj. Skrbel je, da je bil v **deželi** mir in da so ljudje dobro živeli. Vsi so ga imeli radi, v deželi sta bila doma sreča in veselje. Kralj Matjaž je imel **zaročenko**, ki ji je bilo ime Alenčica. Bila je lepa in pametna. Živela je v gradu pod goro Peco, blizu kralja Matjaža. Alenčica in Matjaž sta bila srečna in v deželi so pripravljali veliko poroko.

Ampak nekega dne se je vse spremenilo. V deželo je prišel **strašen** turški sultan s svojimi **vojaki**. Sultanovi vojaki so ljudem vzeli vse: hrano, živali in otroke. Ljudje so se bali za svoja življenja, družine in hiše.

---

pravičen *tak, ki dela, kot je prav in moralno*

dežela *regija, država*

zaročenka *ženska, ki se bo poročila*

strašen *tak, ki se ga bojimo*

vojak *oseba, ki je v uniformi in gre v vojno*

Po branju

1. Povežite, da boste dobili zgodbo.

a. Kralj Matjaž je bil dober kralj, ...	1. in potem sta se z Alenčico poročila.
b. Ko je na Koroško prišel sultan, ...	2. in kralj Matjaž je z vitezi vstopil v votlino.
c. Kralj Matjaž in vitezi so se bojevali s Turki, ...	3. zato so ga imeli ljudje radi.
č. Kralj Matjaž je v boju s sultanom zmagal ...	4. zato je na Koroško poslal veliko vojakov.
d. Cesar Friderik je hotel Matjažu vzeti krono, ...	5. so se Matjaž in vitezi umaknili.
e. Ker je bilo cesarjevih vojakov preveč, ...	6. je odpeljal Matjaževo zaročenko Alenčico.
f. Gora se je odprla ...	7. da bi rešili Alenčico.

2. Kdo je to?

sultanovi vojaki   Matjaževi vitezi   cesar   ~~kralj Matjaž~~   Alenčica   sultan

a. Bil je kralj na Koroškem.	..... <u>kralj Matjaž</u> .....
b. Rada je imela kralja Matjaža.	.....
c. Alenčico je hotel odpeljati v svojo deželo.	.....
č. Ni hotel, da je Matjaž kralj.	.....
d. Pomagali so kralju Matjažu.	.....
e. Ljudem so vzeli hrano, živali in otroke.	.....

Erazem Predjamski

Erazem Predjamski

Kras je zelo posebna pokrajina – lepa in zanimiva, ampak tudi neprijazna. Tam so čudovite kraške jame. Naredile so jih reke, ki tečejo globoko pod zemljo. Na Krasu je veliko **kamna** in malo dobre zemlje, zato morajo ljudje veliko delati, da imajo hrano in preživijo. Pogosto piha burja – to je močen in mrzel veter. Ljudje, ki živijo tam, so taki kot Kras: posebni in zanimivi, pa tudi močni in **trmasti**.

Tak človek je bil tudi **vitez** Erazem Lueger Predjamski. Njegova družina je bila zelo bogata. Imela je gradove in hiše v Ljubljani, Kamniku, Škofji Loki, na Goriškem in Notranjskem. En grad je imela družina Lueger tudi na Krasu blizu Postojne. To je bil zelo poseben grad, ki je stal med **skalami** pred veliko kraško jamo. Zato so ga imenovali Predjamski grad.

---

kamen *trd naravni material, mineral*

trmast *tak, ki noče sprememb, ne posluša drugih in dela vse, kot sam hoče*

vitez *aristokrat, ki dela za monarha*

skala *zelo velik kamen*

Po branju

1. Kaj je res (✓) in kaj ni res (X)?

a. Erazem Predjamski ...

- je bil trmast.
- je imel veliko prijateljev.
- je malo govoril.

b. Vitez Andrej ...

- je bil Erazmov najboljši prijatelj.
- je delal pri cesarju.
- je umrl na Erazmovem gradu.

c. Konrad ...

- je bil Erazmov služabnik.
- je nosil hrano Ravbarjevim vojakom.
- je pomagal Erazmu.

č. Cesar Friderik III. ...

- je rešil Pappencheima.
- je hotel dobiti Erazma.
- se je bojeval proti Turkom.

d. Maršal Pappencheim ...

- je delal za cesarja.
- ni maral Andreja.
- je ubil Erazma.

e. Ravbar ...

- je izdal cesarja.
- je živel v Trstu.
- je iskal Erazma.

2. Razvrstite dogodke, kot so se zgodili v zgodbi (od 1 do 10).

..... Pappencheim je na večerji grdo govoril o Andreju.

..... Služabnik Konrad je Erazma rešil iz zapora.

..... Nekega dne je Erazem dobil pismo, da je Andrej umrl.

..... Cesar je prosil Ravbarja, naj poišče Erazma.

..... Cesar je vse viteze povabil na večerjo.

..... Erazem je umrl, ker ga je izdal mladi služabnik.

..... 1 Erazem je imel dobrega prijatelja Andreja.

..... Erazem se je skrival na Predjamski grad.

..... Erazem je v boju ubil Pappencheima.

..... Ravbar in njegovi vojaki so Erazma dolgo iskali.

REŠITVE

Kralj Matjaž

1. – a. 3, b. 6, c. 7, č. 1, d. 4, e. 5, f. 2
2. – a. kralj Matjaž, b. Alenčica, c. sultan, č. cesar, d. Matjaževi vitezi, e. sultanovi vojaki
3. – a. gozd, b. vhod, c. vitez, č. hrib, d. sovražnik
4. – a. ustavil, b. nesel, c. vstopil, č. prijel, d. pripeljal, e. dvignili, f. odpeljala
5. – a. sreča, b. nesreče, c. konec, č. veseljem, d. začetek, e. življenje

Erazem Predjamski

1. – Ni res (X): a. je imel veliko prijateljev, b. je umrl na Erazmovem gradu, c. je nosil hrano Ravbarjevim vojakom, č. je rešil Pappencheima, d. je ubil Erazma, e. je izdal cesarja
2. – 4, 6, 2, 8, 3, 10, 1, 7, 5, 9
3. – a. Konrad, b. Pappencheim, c. Erazmovi vojaki, č. cesar, d. Erazem, e. Ravbar
4. – a. pogumni, b. trmast, c. utrujena, č. zadovoljen, d. žalosten, e. revnih
5. – a. bojevati se, b. streljati, c. ubiti, č. zmagati, d. napasti, e. izdati
6. – a. se je bojeval, b. je ubil, c. je napadel, č. so zmagali, d. je streljal, e. je izdal

LITERATURA

ČATER, Dušan, 1996: *Kralj Matjaž*. Ljubljana: Littera.

KRALJ, Franc, 2013: Predjamski, Erazem (okoli 1420–1484). *Slovenska biografija*. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Znanstvenoraziskovalni center SAZU. <https://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi922140/>

KROPEJ TELBAN, Monika, 2019: Razvojna pot in percepcija izročil o Kralju Matjažu in Petru Klepcu. Božidar Jezernik, Ingrid Slavec Gradišnik (ur.): *Močni, modri in dobri junaki v slovenski folklori*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 35–59. Na spletu.

MALAVAŠIČ, Franc, 1845: *Erasem is Jame*. https://sl.wikisource.org/wiki/Erazem_iz_Jame

SELIŠNIK, Nejka, 2018: *Erazem Predjamski*. Ljubljana: Celjska Mohorjeva družba, Društvo Mohorjeva družba.

Kralj Matjaž
Erazem Predjamski

Zbirka Slovenščina po korakih (ISSN 2784-5400)

© Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, 2022. Vse pravice pridržane.

PRIREDILE: Tanja Jerman, Meta Klinar, Mateja Lutar, Mojca Nidorfer
AVTORICE NALOG: Tanja Jerman, Meta Klinar, Magda Lojk, Mateja Lutar, Mojca Nidorfer
ILUSTRIRALA: Marta Bartolj

UREDILI: Matej Klemen, Mateja Lutar, Magda Lojk
OBLIKOVANJE IN PRELOM: Luka Kravanja

ZALOŽILA: Založba Univerze v Ljubljani
ZA ZALOŽBO: Gregor Majdič, rektor Univerze v Ljubljani
IZDALA: Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani;
Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko
ZA IZDAJATELJA: Mojca Schlamberger Brezar, dekanja Filozofske fakultete
Ljubljana, 2022
Prvi natis

NAKLADA: 700 izvodov
TISK: Birografika Bori, d. o. o.
CENA: 7 EUR

Zvočni posnetek zgodbe je dostopen na: <https://centerslo.si/knjige>.

BERETA: Ajda Pirtošek, Staša Popović

Posnetek je nastal v sodelovanju z Akademijo za gledališče, radio, film in televizijo Univerze v Ljubljani v okviru Študentskih projektov za trajnostni razvoj.

Knjižica je nastala na Centru za slovenščino kot drugi in tuji jezik v okviru projekta priprave stopenjskih beril, pri katerem so sodelovali: Tjaša Alič, Boštjan Božič, Vesna Bukovec, Katarina Dovč, Damjan Huber, Tanja Jerman, Mojca Jesenovec, Tina Jugović, Matej Klemen, Meta Klinar, Jernej Ključevšek, Magda Lojk, Tjaša Lorbek, Mateja Lutar, Karin Marc, Mojca Nidorfer, Ivana Petric Lasnik, Sanja Pirc, Petra Seitl, Melita Vešner, Saša Vojtech Poklač, Eva Šprager, Jasmina Šuler Galos in Andrej Šurla.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-32
811.163.6(076)

KRALJ Matjaž. Erazem Predjamski / priredile in naloge pripravile Tanja Jerman ... [et al.] ; ilustrirala Marta Bartolj ; [uredili Matej Klemen, Mateja Lutar, Magda Lojk]. - 1. natis. - Ljubljana : Založba Univerze, 2022. - (Zbirka Slovenščina po korakih, ISSN 2784-5400)

ISBN 978-961-297-019-2
COBISS.SI-ID 127077379